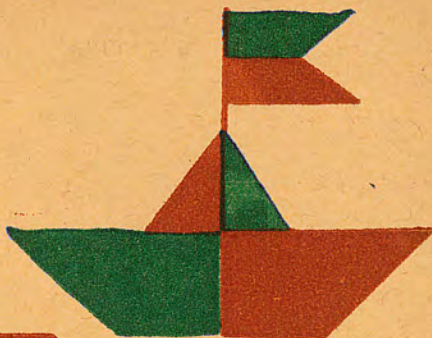

2

XX
GALEB
XX
1945   **1965**

CA

Vsebina:

Ludovika Kalan: Sonce je prerokovalo	25
Angelo Cerkvenc: Resnici glave ne odrobiš, ker resnica ne umira . . .	26
Neža Maurer: Jesensko jutro . . .	30
Tone Seliškar: Pismo v steklenici . . .	31
France Bevk: Prebrisana žena . . .	35
Miro P.: Dante Alighieri	37
Bojan Pavletič: Slovenski športni te- den v Trstu	38
P. V.: Morda še ne veste	40
Danilo Gorinšek: Lenka	42
Neža Maurer: Na izlet	43
Meta Rainer: Mlaka	44
Sam (slovenska narodna)	45
Dober računar	45
Naši mladi dopisniki	46
Zapojmo: Miš in žaba (Ravel Sivic) . . .	48

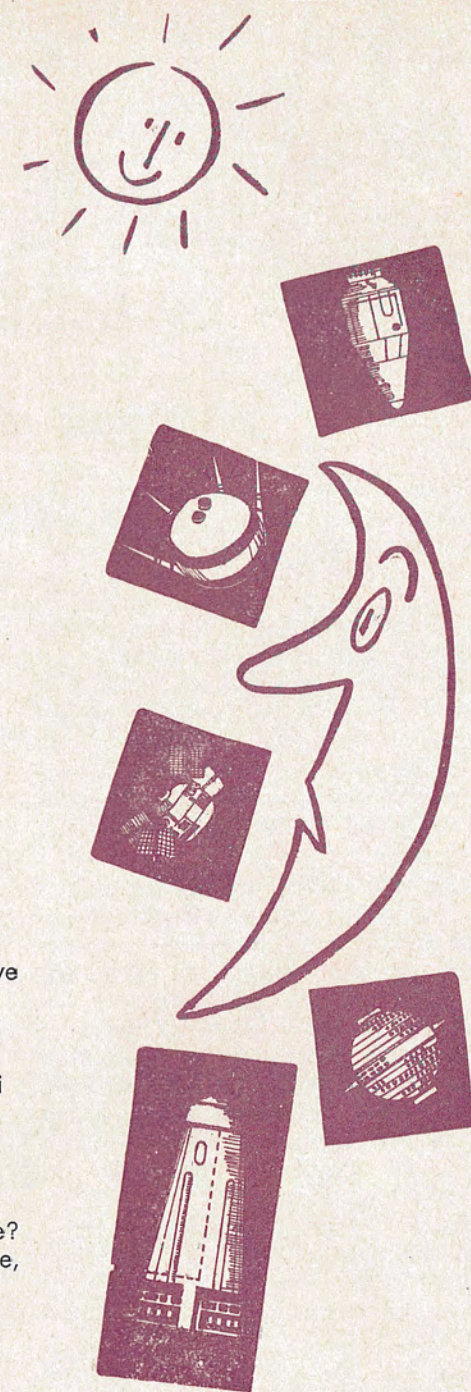
SONCE JE PREROKOVALO

Sonce se je norčevalo,
stari Luni je prerokovalo:

»Kmalu konec tvoje bo samote,
kmalu boš spoznala
in občudovala
zemeljske dobrote.
Že po tebi stezajo roke,
že pošiljajo v posete
radovedne satelite in rakete.
Kadar te ne skrivajo oblaki,
vate vsako noč strme
iz daljave
slavni učenjaki.
Tvoje mrtve kraterje in plešaste puščave
so že poimenovali,
ne da tebe bi vprašali.
Ni več daleč dan,
ko mogočni žarometi bodo razsvetlili
tvojo zadnjo stran
in vse tvoje tajnosti odkrili.«

»Le kaj bi Zemljani râdi?«
zaskrbljeno Luna premišlja. »Kaj žele?
Le čemu jim bodo moje puste goličave,
moje žalostne planjave,
ves ta prah, globeli in prepadi?

Kdor to ve, naj mi pove!«

2. VOLKUN JE NESTRPEN

Knez Volkun, močno zavaljen štidesetletnik, čokat, bolj pritlikav ko velik, z redko kozjo bradico, globoko vdrtimi, bliskajočimi se črnimi očmi, se je nestrpno sprehajal po veliki, razkošni sprejemnici svojega dvora in je neprenehoma pogledoval skozi okno, ali ne prihajata že Črni vran in Hrastova Biserka. Nestrpno je zaploskal. V sprejemnico je pritekel knezov dvorjanik in poveljnik dvorske straže Vojin. Priklonil se je do tal in ponižno vprašal: »Presvetli knez želi?«

»Pri priči pošlji na pot izvidnike! Pogledajo naj, kod se tako dolgo potika Črni vran!« je vreseče in čemerno ukazal knez. »Pa Vračnika mi pošlji!«

Vojin je urno odšel in povedal knezovemu dvorjaniku in zdravniku Vračniku, ki je čakal v predsobju, da je knez nataknen kakor sršen in da želi z njim govoriti. Vračnik je nerad stopil v sprejemnico in spoštljivo pozdravil kneza:

»Dober večer, presvetli knez!«

»Dober večer?« ga je razkačeno zavrnil knez. »Vse me boli, ti pa mi ne moreš pomagati! Kakšen zdravnik si?«

Vračnik se je izgovarjal, češ da

mu je že neštetokrat svetoval, naj se tako ne baše z močnatimi jedili in sladkarijami.

»Lani ob tem času ste tehtali 120 kil, davi ko sem vas stehal, pa že 140 kil! Čezmerno se redíte! Zato imate hud pritisk krvi. Utegne vas zadeti kap!« ga je svaril.

»Shujšam naj, kaj?« je vzkročil. »Saj sem že tako in tako shujšal in oslabel, da komaj še premikam noge. Če si kaj prida zdravnik, sestavi in daj kuharju tak jedilnik, da se

bo teža mojega telesa najmanj podvojila, da me pa kljub temu črni spak ne bo črvičil v želodcu in trebuhu! Mar si pozabil, da se moram čez slab mesec stehati pred rodovnimi starešinami in da mi morajo tedaj kot davek odrajtati toliko zlata, kolikor tehta moje knežje telo?«

Vračnik mu je skušal dopovedati, da je zdravje več vredno ko gora zlata, in mu je kdove katerič že svetoval, naj se posti, naj uživa nekaj dni samo sadje in skromno zabeljeno zelenjavo. To je Volkuna še bolj nakurilo. Pokazal mu je vrata, a Vračnik se ni dal kar tako odpraviti, povedati mu je moral še, da nameravajo rodovni starešine na skorašnji skupščini sprejeti sklep o njegovi ženitvi, ker se bojijo, da bi po knezovi smrti ostali brez vladarja.

Knez se je neznansko razburil:

»Ženil naj bi se? Ali ne razumejo, kaj to pomeni? Žena pomeni: razkošne obleke, nakit, dvorjanke! Vse to terja goro zlata! Sicer pa sem še mlad in kar zdrav. Ne mislim še na smrt. Samo v želodcu me tisti črni spak hudo črviči. Tega odpravi, Vračnik!«

Vračnik mu je možko odvrnil, da mu je že svetoval in da mu ne more pomagati, če noče upoštevati zdravniškega nasveta.

3. VOLKUN MENI, DA LAHKO NADENE RESNICI OKOVE...

Konjeniški odred Črnega vrana je v drncu prijezdil čez dvižni most na dvorišče knežjega gradu. Črni vran in konjeniki so poskakali s konj, le Biserka je ostala na konju.

Črni vran je zgrabil Biserko za roke, jo surovo zvlekel s konja in jo pognal v grad. Biserka se je upi-

»Ven, ven!« je zatulil knez in se pognal k Vračniku, ki jo je urnih krač odkuril.

»Pes!« je razgrajal Volkun. »Spajdašil se je z mojimi sovražniki. Rad bi me ociganil za kakšnih 20 ali 30 kil zlata! Samo enkrat se bo še mesec pomladil. Dotlej se moram tako zrediti, da bom tehtal najmanj 150 kil. Upal sem, da bom letos pritiral do 200 kil, pa so mi zarotniki: rodovni starešine, Vračnik, kuharji in gospodinja zmešali štrene. Najmanj 50 kil zlata so mi požrli. Dal jim bom odrobiti bedaste buče.«

Naenkrat je prihrumel v sprejemnico Vojin in naznanil knezu, da se Črni vran in konjeniki z deklico že spuščajo z Golega vrha v Porečje in da bodo čez nekaj trenutkov že v dvoru.

Knez je naročil Vojinu, naj sporoči Črnemu vranu, da mora nemudoma pripeljati predenj »tisto nesramno deklo«. Vojin je naglo odšel, Volkun pa je rentočil:

»Kaj si drzne smrkavo otroče!? Zasmehovati kneza in vladarja, imenovati ga stoglavega zmaja! Vsa dežela prepeva njeno pesem! Kaznovati moram predrznico!«

Odprl je okno in pogledal na cesto pod gradom. Videl je Biserko. Potihoma je moral priznati, da je na moč mikavna.

rala, ne zato, ker bi se bala, pač pa iz odpora zoper grobo Vranovo nanje. Naposled jo je neprimerno močnejši knezov rabelj le ukrotil in pritiral pred kneza.

»Presvetli knez,« je sporočil Črni vran, »izpolnjujoč vaš ukaz, sem pritiral sém to negodno otroče.«

Volkun se je posmehljivo zahototal in menil:

»Negodno otroče? Negodno otroče ne bi pesnilo in skladalo hujskaških in sramotilnih pesmi.«

Crni vran mu je odgovoril, da ni zelje zraslo v njenem zelniku, da ga je pač izruvala v tujem vrtu. Volkun je ukazal Črnemu vranu, naj odide, češ da se hoče s Hrastovo lisičko pomeniti na štiri oči. Vran je nerad odšel.

Biserka je strmela. Vso jo je prevzela razkošna sprejemnica. Volkun je najprej Biserko oštel, ker ga ni spoštljivo pozdravila, ko je stopila predenj, in ker mu ni poljubila roke. Vprašal jo je, ali je ni poučil njen oče, kako mora pozdraviti mogočnega vladarja Gorjanske, ko stopi predenj.

Biserka ga je odločno in neustrašno zavrnila, da sploh ni stopila pred vladarja, da so jo nasilno pritirali v dvorec. Oče pa ji vedno pravi:

»Pred nikomer ne upogibaj hrbtenice, pred nikomer ne sklanjaj gla-

ve, nikomur ne poljublaj roke!«

Volkun je dejal, da se bo že še pogovoril s Hrastom o tem in jo je vprašal, kdo jo je naučil »tiste nesramne pesmi«. Velel ji je tudi, naj mu pesem zapoje, da jo bo slišal na lastna ušesa, ne samo na ušesa vohljačev in prišepetavcev, katerih poklic je, na ušesa vleči, kaj ljudje govorijo. Vprašal jo je, ali si ne upa zapeti.

Biserka se ni ustrašila. Odločno je zapela z bisernim glasom. V trenutku, ko je začela peti, se je oglasila pri oknu tudi Čebļjavka in vsa ptičja srenja, ki je priletela iz gozda. Slišati je bilo, kakor da jo spremlja dudaški zbor.

Volkun je komaj komaj krotil divjo jezo.

»Kdo te je naučil te grde pesmi?« je zasikal. »Tvoj oče?«

»Čebļjavka, glej jo, na oknu sedi, Čebļjavka me je je naučila,« mu je odgovorila.

Volkun se je zakrohotal. Zanikal je možnost, da bi šoja sploh lahko

pela. Biserka pa je zaprosila Čebļjavko, naj zapoje, in Čebļjavka je glasno glasno zapela. Volkun je pobledel, pozelenel.

»Dobro, verjamem ti,« je škrtal z zobmi. »A kdo je naučil peti šoja? Šoja je neumna žival, ki ničesar ne razume...«

Tedajci se je šoja zahihitala, da je šlo skozi ušesa.

»Pošast!« je zarjul in se zaletel proti oknu. Hotel je šoja ujeti in jo ubiti, a Čebļjavka je, krohotajoč se, odletela.

»Ujel jo bom, obsodil na smrt, obesil!« je grozil.

Biserka se je najprej hudo prestrašila in ga zaprosila, naj šoji prizanese. »Sicer pa,« se mu je čez trenutek posmehovala, »šoja ni človek, da bi jo lahko ujel, jo pritiral sem. Ne moreš ji požgati domačije, ne moreš ji odgnati živine.«

»Volkun je mogočen vladar, on more vse!« se je pobahal.

»Resnica je močnejša ko vsi vladarji,« ga je zavrnila.

»Glejte jo!« je zarohnel nad njo. »Ali sploh veš, kaj poješ, ali pa si tako neumna kakor šoja ter nekaj čvekaš, česar ne razumeš? Ali se sploh zavedaš, da žališ in sramotiš vladarja?«

»Samo resnico govorim!« se je odrezala.

Volkun jo je vprašal, ali bo še prepevala to pesem. Biserka je prikimala:

»Rajši žrtvuj življenje, ko da zatajiš resnico! me je učil moj oče.«

Volkun je zaploskal in ukazal Črnemu vranu, ki je pritekkel v sprejemnico:

»Odpelji to deklino v klet marmornega stolpa! Gosti jo po knežje! Samo pečenko naj je, samo najboljša vina ji nosi na mizo! Ko se bo spametovala ter se zavezala, da me ne bo po vsej deželi sramotila, da ne bo več hujskala ljudstva zoper mene, jo pripelji spet sem! Z glavo mi odgovarjaš, da ne bo nihče razen tebe in morebiti mene prestopil praga v mramorni stolp in da se ne bo ganila iz stolpa.«

Biserka je zaprosila kneza, naj jo spusti domov, naj ne bo tako krut, češ da utegne njenega očeta pobrati žalost.

»Kar knez reče, tega ne oporeče!«
ji je knez ledeno in trdosrčno za-
brusil v obraz in nahrulil Črnega
vrana, naj se ne obotavlja.

Črni vran je zgrabil Biserko, ki
se mu je skušala iztrgati iz rok, ga
grizla in se ga na vse mogoče nači-
ne otepala.

»Si vidra ali lisica, da tako gri-
zeš?« se je posmehoval.

Biserka je vpila:

»Hudobi sta, hudobi, trinoga!«

Volkun, ki ga je znova popadla
huda jeza, je ukazal:

»Za kazen ji vkuj noge v verige!«

»Tako, zdaj si si prislužila oko-
ve,« se je zasmejal rabelj, ji zvil ro-
ke na hrbtu in jo neusmiljeno po-
vlekel za seboj.

»Sovražim vaju, sovražim vajino
hudobijo! Vse vama poplašam!« je
vpila in grozila.

Ko je Volkun ostal v sprejemnici
sam, se je ves tresel od jeze in za-
vesti, da ni mogel ukloniti otroka.

»Sam hudobec je v njej! Pa jo že
ukrotim! Krotka bo kakor mlad psi-
ček!« Prisluhnil je. Slišati je bilo
Biserkin jok, koj nato pa njen ču-
doviti biserni in predirni glas ter
prve verze pesmi:

»Gorjanska, nekdam deželna si rajska
bila,

si danes deželna solzá, dolina gorja...«

Zatisnil si je ušesa in v onemogli
jezi letal sem ter tja po dvorani,
dokler se ni ves upehan zrušil in
onesvestil.

(Se nadaljuje)

STONE SELIŠKAR

Ilustr.: ROBERT HLAVATY

PISMO V STEKLENICI

Pomlad ob morju je zacvetela.
Breskve so gorele v enem samem
cvetju, vinogradi so ozeleneli in mo-
rje, ki se je pozimi divje zaganjalo
v obalo, je bilo pohlevno in nebo je
bilo sinje in toplo. Ribiči so razpe-
li jadra in so vrgli mreže v vodo.
In tako so skočili v ribiško barko
tudi trije mladeniči, da bi si nalo-
vili rib. To so bili Šime, Risto in
Miran. Šime je bil edini sin dežel-
nega sodnika, bogat in lep, da ni
vedel kam z denarjem ne z lepoto;
Risto je bil poveljnik vojske dežel-
nega poglavarja, mlad in drzen, da
ni vedel kam ne s svojo mladostjo
ne s svojo drznostjo; Miran je bil
reven ribič, njun hlapec pravzaprav,
ubog, toda srčen, da ni vedel kam
ne s svojo revščino ne s svojo srč-
nostjo.

Sedli so torej v barko, razpeli ja-
dro in veter jih je odnesel na viso-
ko morje.

»Tod so najboljše ribe, ali naj vr-
žem mrežo?« je vprašal Miran.

»Mreže v morje!« sta velela mla-
deniča. »Jutri se bo vrnila zapoved-
nikova hčerka Anka in bo vesela le-
pih rib.«

Povedati pa moramo že zdaj, da
sta se oba, tako Šime kot Risto, tru-
dila dobiti Anko za ženo, ker je bi-

la najlepša, najbogatejša in najple-
menitejša deklica v deželi. Oče jo je
bil poslal v goste k svojemu bratu,
sedem dni vožnje tja in sedem dni
vožnje nazaj v najhitrejši ladji. Za
Ankin povratek so pripravili v po-
glavarjevi palači veliko slavje in tu-
di to je bilo sklenjeno, da bodo
praznovali njeno zaroko, kajti oče ji
je obljubil najlepšega in najboga-
tejšega ženina. Tristo vitezov iz vse
dežele je bilo povabljenih na to
gostijo in vsakdo od njih se je na-
dejal, da bo Anko dobil za ženo,
najbolj pa sta upala v to Šime in
Risto.

NEZA MAURER

Ilustr.: STEFAN POTOČNIK

Jesenško jutro

TIHO VSTAJA SIVO JUTRO
NAD GORE —
TIHO, TIHO, DA SE DROBNE
PTICE NE ZBUDE.

TIHO STOPA SIVO JUTRO
KRAJ VODE —
TIHO, TIHO, DA SE RDEČE
ROŽE NE ZBUDE.

TIHO GRE JESENSKO JUTRO
SKOZ VASI —
TIHO KOT ČEZ PRVI SNEŽEC
ZDRSNEJO SANI...

In tako so vrgli mrežo v morje. In ko so čakali lep čas, so jo pričeli vleči v barko, nadejajoč se obilnega lova. Mreža je bila težka, težka, komaj so jo spravili na površino. A čudo — v mreži ni bilo nobene ribe, le mlad delfin se je sukral po mreži in se igral s steklenico.

»Ha, pošast črna, ubil te bom!« je vzkipek Šime od jeze in izdril meč, da bi predrl delfina.

»Glavo mu bom odbil!« je zakričal Risto in dvignil kopje.

Miran pa je odprl mrežo, ker se mu je delfin smilil, pograbil je steklenico in spustil delfina v globino.

»Pismo je v steklenici!« je dejal Miran in obračal prazno steklenico proti soncu. Nato je potegnil listek iz steklenice in ga podal Šimetu, da ga prebere.

»LADJA SE JE RAZBILA OB GADJEM OTOKU. REŠITE ME!« je bilo napisano na listku.

»To je kak morski ropar, nobena poštena ladja ne plove mimo Gadjega otoka!« je menil brezbrizno Šime.

»Ali pa kak prismojen kapitan, ki se je napil ruma in se mu je barka razbila na čereh Gadjega otoka,« je prav tako brezbrizno menil Risto.

»Naj bo kdorkoli, nesrečna mornarska duša je. Zajadrajmo tjakaj in jo rešimo!« je dejal Miran in shranil steklenico s pismom za srajco.

Šime in Risto sta se smejala Miranu in rekla:

»Jutri se bo vrnila zapovednikova hči, pa naj se klatimo okoli Gadjega otoka in naj rešujemo kako mornarsko grešno dušo? Bedaki bi se nam smejali!« de Šime.

»Jutri bomo peli in plesali, pa naj se po morju pehamo, da bomo kakega ušivega ribiča iz morja poteg-

nili? Jok, bratec, to ni posel za pametnega človeka!« de Risto in oba sta velela znova vreči mrežo v vodo.

Tedaj je priletel od nekod bel galeb in se je usedel upehan na prečko jadra. Šime je že dvignil lok, da bi ga ustrelil, in napel je tetivo. Miranu pa se je galeb smilil in je naglo zaokrenil jadro. Lok je zletel iz Šimetovih rok, galeb pa se je dvignil visoko pod nebo.

»Neroda kmečka!« je zarohnel nanj Šime.

Spet so potegnili mrežo iz vode — pa nobene ribe ni bilo v nji. Tedaj se je prikazal izpod neba morski orel. Risto se je dvignil in napel lok, da bi ga ustrelil, pa se je orel Miranu zasmilil. Naglo je okrenil krmilo in ladja se je nagnila, tako da je puščica zgrešila svoj cilj. Orel je veselo kriknil in se pognal v oblake.

»Teslo rovtarsko!« je zarohnel Miranu Risto in nato so spet vrgli mrežo v morje. Toda naj so mrežo še tolikokrat vrgli v morje, nobena riba se ni ujela. Šime in Risto sta se razvezila, velela sta jadrati nazaj k obali in namesto plačila sta ribiča osuvala in ga zapodila iz službe.

»Ti si slab ribič, poberi se, da te ne vidiva več v palači!«

Miran je bil reven, toda srčen in steklenica s pismom nesrečnega brodolomca ga je žgala na srcu in je zato pripravil svojo barko za dolgo pot. Poslovil se je od matere, razpel jadro in veter ga je odnesel na odprto morje.

In res se je ob Gadjem otoku razbila prav tista ladja, s katero se je Anka vračala k očetu. Vsi so utonili v razburkanem morju, le Anka se je rešila in Anka je bila tista, ki je napisala pismo, ga vtaknila v prazno steklenico in jo vrgla v morje. Na Gadjem otoku ni bilo ne vode ne hrane, le gadje so prebivali na

njem — veliki, ostudni in strupeni gadje. Oče pa je zaman čakal na Anko. Ko je morje naplavilo k obali kos lesa, so spoznali v njem ostank razbite ladje in silna žalost je prevzela očeta in vso deželo.

Miran pa ni seveda o vsem tem ničesar vedel. Reševati je šel nesrečno dušo, katerokoli že, kajti to je prav vseeno za plemenito srce. Toda zapihal je hud veter in Miranova barka ni mogla ne naprej ne nazaj. In ko se je Miran tako boril z viharjem, se je prikazal iz globočin morja delfin, ki mu je bil Miran rešil življenje in mu dejal:

»Miran, vrzi vrv v morje!«

Miran je vrgel vrv v morje in prikazalo se je sto delfinov. Zgrabili so za vrv in potegnili. Ladja je švignila po vodi kot lastovica in naslednje jutro je Miran že zagledal Gadji otok. Skočil je iz barke, se pognal po bregu in sredi skal je zagledal na tleh ležečo poglavarjevo hčer Anko. Toda kako priti do nje? Okoli in okoli nje je gomazelo na tisoče strupenih gadov, ki so sikali vanj zlobno in srdito:

»Ne damo je, ne damo je! Naš kralj jo hoče za ženo!«

In res je nad Anko dvigal svojo ostudno glavo ogromen gad s krono

na glavi in je plesal okoli uboge deklice svoj svatbeni ples. Tedaj pa so se nenadoma prikazali pod nebom morski orli. Pognali so se v gade, in ko je tisti orel, ki mu je bil Miran rešil življenje, strl gadjemu kralju glavo, so vsi drugi gadje, kar jih je še ostalo živih, izginili pod zemljo. Miran je vzel Anko na svoje roke in jo odnesel v barko. Bila je kakor mrtva, samo za hip je odprla svoje prelepe oči in dahnila:

»Umrla bom od žeje!«

Miran je obupano pogledal okoli sebe, toda nikjer ni bilo studenčka, nikjer. Pa je že zašumelo v zra-

ku in — glej! Galeb, ki mu je bil Miran rešil življenje, se je spustil pred deklico. V kljunu je imel vejico in na nji tri oranže. Anka je požila oranže, se hvaležno nasmehnila Miranu in ga vprašala:

»Ali si ti našel steklenico s pismom?«

»Da, ljuba deklica!« ji je odvrnil Miran.

»Ali si vedel, kdo je napisal pismo?« ga je spet vprašala.

»Ne, nisem vedel, pa to je vseeno, kajti vsakemu človeku v nesreči moramo pomagati!« je dejal Miran.

Anka ga je še enkrat pogledala tako milo, da je Miranu vztrepetalo

srce. Toda bila je tako utrujena, da se je ulegla na dno čolna in takoj trdno zaspala. Ko je Miran prijadral nazaj v domačo luko, je dvignil spečo deklico v naročje in jo odnesel v poglavarjevo palačo. Temna noč je bila, ko je potrkal na mogočna vrata palače. In ko so zagledali stražarji poglavarjevo hčer, so zagnali od veselja velik hrup. Odvzeli so Miranu dragoceno breme in mu zaloputnili vrata palače pred nosom. Tako je ostal Miran sam v temni noči. Toda bil je vesel in zadovoljen, ker ni reševal za plačilo. Odšel je domov k materi, se ulegel k počitku in zaspal kot najbolj zadovoljen človek na svetu, ker se mu je umirilo preprosto srce.

Ni se pa umirilo srce prelepi Anki! Vsa dežela je slavila njeno rešitev, Anka pa je bila žalostna, ker se je zaljubila v junaka, ki jo je bil rešil. Šime in Risto sta se zamaň trudila, da bi jo razveselila, oče pa je dal po vsej deželi iskati junaka, ki je rešil hčerko.

»Tisti je, ki je našel steklenico s pismom!« je trdila Anka.

Šime in Risto sta prebledela, saj sta imela pred dnevi steklenico v rokah. Toda kesanje je bilo prekasno. Ko je Miran prebral poglavarjev razglas, s katerim poziva tistega, ki je našel steklenico s pismom, na svoj dvor, se je praznje oblekel, vtaknil steklenico s pismom za srajco in odšel v palačo. Tristo vitezov je bilo tam zbranih z nado v srcu, da bodo postali poglavarjevi zetje — toda nihče ni mogel pokazati steklenice s pismom. Ko se je prikazal revni ribič Miran s steklenico in pismom v roki v slavnostni dvorani, so se vsi vitezi namrdnili, češ, kaj bo ta ušiva reva, Anka pa je kriknila od veselja. Stekla mu je naproti in ga vpricho vseh objela in poljubila.

Šime in Risto sta od črne zavisti zapustila dvor in deželo, Miran pa je postal Ankin mož in je deželi vladal modro in pravično. Pismo v steklenici pa hranijo še danes v deželni zakladnici kot največjo dragocenost, kajti ne zlato ne biseri ne morejo odtehtati preprostega in poštenega srca.

PREBRISANA ŽENA

Od tega je že dolgo, dolgo; žive-la sta kmet in kmetica — kmet je bil počasne pameti, njegova žena pa zvita kot kozji rog.

Pa se je zgodilo, da je kmet zagledal spečega zajčka, planil je po njem — hop! — ga zgrabil za vrat, zajček je milo zavekal in že je bilo po njem. Kmet ga je prijel za uhlje,

ši in daleč naokrog. Ženi, ki je bila zvita kot kozji rog, je še najbolj dišal, zato si je nekaj izmislila.

»Ti,« je rekla možu, »meni se zdi, da ta zajček prehudo diši. Zavohal ga bo lovec in te zatožil, same sitnosti bodo iz tega.«

»Raca na vodi!« je vzkliknil mož in se udaril po čelu. »Prav praviš, žena! Kaj bi bilo brez tvoje pameti! Vrzi zajčka v pomije, nočem imeti opravka niti z biriči niti s sodnijo.«

»Ne bodi nor!« se je nasmehnila žena. »Še ni vse izgubljeno. Pojdi in povabi župana na kosilo. Kjer je župan, tam je tudi pravica.«

Možu se je ta nasvet zdel moder in se je takoj odpravil na pot. Medtem je bil zajček pečen in ocvrt. Žena ga je postavila na mizo in ni čakala niti moža niti župana in ga je začela jesti. In niti ni bilo treba hiteti, da ga je pospravila in oglodala do belih koščic, preden se je vrnil mož, zakaj županova hiša je bila daleč na drugem koncu vasi.

Ko se je kmet vrnil, je rekel: »Župan takoj pride. Ali je zajček pripravljen?«

»Je,« mu je odgovorila žena. »Samo zrezati ga je treba in pojesti. Pa je nož tako skrhan, da se ga z njim ne upam lotiti. Daj, nabrusi ga, preden pride župan!«

Mož je takoj ubogal, zakaj žena mu je zmeraj po pameti ukazovala. Vzel je nož, odšel za hišo, kjer je stal brus, in brusil s tako vnemo, da so se prikazovale iskre.

ga nesel domov in rekel ženi: »Glej, žena! Danes sem vstal z desno nogo, zajček se mi je sam ponudil. Pripravi ga za kosilo!«

Kmetica je zajčka odrla, zakurila ogenj in dolgoušec se je pekel in cvrl v ponvi, da je dišalo po vsej hi-

Medtem je prišel župan. Pozdravil je kmetico, kakor se spodobi, in vprašal po njenem možu.

»Ali ga ne slišite?« je rekla kmetica. »Za hišo je in za žive in mrtve brusi nož, da bi vas zaklal.«

»Kako to?« se je zavzel župan. »Na kosilo me je povabil. Rekel je, da ste spekli zajčka.«

»Kakšnega zajčka neki!« je dejala žena. »To je gola zvijača. Ako vam je življenje drago, vam svetujem, da jo takoj pobrišete od tod. Zdi se mi, da bo kmalu tu.«

Ko je župan zaslišal sršanje brusa, mu res ni zadišalo po dobrem. Ker je bil velik plašljivec, je vzel pot pod noge in jo je kar se je dalo naglo ubiral po klancu.

Žena pa je tekla za hišo, poklicala moža in mu rekla: »Slišiš, župan je prišel in mi vzel zajčka; ni čaka, da bi ga skupaj pojedli.«

»Kaj?« je vzkliknil mož. »Kje je, nepridiprav? Kod je tekel, da ga ulovim?«

In ni čakal odgovora, že je bil na klancu, tekel za županom, vpil in grozeče dvigal nož.

Ko je župan opazil, da kmet teče za njim, je še trdneje verjel, da je vse res, kar mu je povedala kmetica. Bežal je, kar mu je dala sapa, se zaprl v hišo in vpil skozi okno:

»Biriči, pomagajte! Ubiti me hoče! Biriči — zaklal me bo!«

Biriči so pritekli, nosili dolge brke in še daljše sulice, krive sablje so jim bingljale ob pasu. Trije so bili in vsi trije pripravljeni do zadnje kaplje krvi braniti župana. Nič si niso dali dopovedati, kmet je moral domov, sicer bi ga bili razsekali na drobne kose.

Dospel je, se upehan sesedel na klop in zajavkal: »Pa kako je mogoče, da ti je vzel zajčka?«

»Tako,« je rekla žena. »Prosil me je, naj mu zajčka pokažem. Pokazala sem mu ga, on pa — hop — ga je zgrabil in tekel skozi vrata.«

»Če celo župan take počenja,« je vzdihnil mož, »potem sploh ni pravice na svetu.«

»Ni je,« je pritrdila žena.

In še dobro, da župan kmeta ni zatožil zaradi nasilja, bržkone se ga je prehudo bal.

MIRO P.

DANTE ALIGHIERI

OB 700-LETNICI ROJSTVA
(1265-1321)

Letos praznuje Italija in ves kulturni svet 700 letnico rojstva velikega italijanskega pesnika Danteja.

Dante Alighieri je izšel iz revne meščanske družine. Rojen je bil 13. maja 1265 v Firencah, kjer je preživel mladostna leta. Zaradi razmer, ki so vladale takrat v tem mestu, je prišel v huda nasprotja z mestno gosposko. Pesnik je moral zbežati v pregnanstvo. Izsledil se je v Francijo in živel nekaj časa v Parizu in Lionu. Pozneje se je vrnil v Italijo in iskal zatočišče v Pisi in Padovi. Stalno domovanje je dobil pozneje v Ravenni pri svojem prijatelju Gvidu da Polenta, kjer je umrl 14. septembra leta 1321. V monumentalni grobnici v Ravenni leže posmrtni ostanke velikega pesnika.

Dante je veliko pisal v latinščini, bil pa je takrat prvi, ki je pričel pisati v svojem materinem jeziku — italijanščini.

Svetovno slavo je dosegel s pesnitvijo »Divina Commedia« — »Božanska komedija«. Pesnitev je razdeljena na tri dele: Pekel, Vice, Ne-

besa. V tej pesnitvi, ki obsega nad 14.000 verzov, je prikazana pot človeka od trpljenja in bolečin do popolne sreče. Pesnitev je pesnik posvetil svoji izvoljenki Beatrici Portinari. Ker je pesnitev pisana v italijanskem jeziku, velja Dante za začetnika italijanske književnosti. Prevedena je v mnoge evropske jezike. Tudi Slovenci se lahko ponasamo, da je »Božanska komedija« prevedena v slovenščino.

Prebivalci mesta Firenze so večkrat zahtevali od Ravenčanov posmrtno ostanke velikega pesnika — a zaman. V katedrali S. Croce v Firencah so celo pripravili krasno grobnico z napisom »Častite velikega pesnika«, a do danes je grobnica prazna.

Dante Alighieri je postal vzgled poznejšim evropskim pesnikom in pisateljem. Začel je novo obdobje v evropski kulturi.

SLOVENSKI ŠPORTNI TEDEN V TRSTU

Mladi slovenski zamejski športniki se udeležujejo v različnih društvih, ki tekmujejo v raznih rednih italijanskih prvenstvih. Igralci Primorja nastopajo zelo uspešno v nogometu, Brežani (mladi športniki iz Doline, Boljunca, Boršta in Ricmanj) nastopajo tudi v odbojki. Ta športna panoga je močno razvita tudi pri goriških športnih društvih »Dom« in Olimpija. Obe društvi imata tudi zelo dobre atlete. Med najbolj znane športne klube pa sodi v našem obmorskem mestu SZ Bor, saj so iz njegovih vrst izšli celo državni reprezentanti.

Mladi slovenski športniki na Tržaškem in Goriškem ter iz Beneške

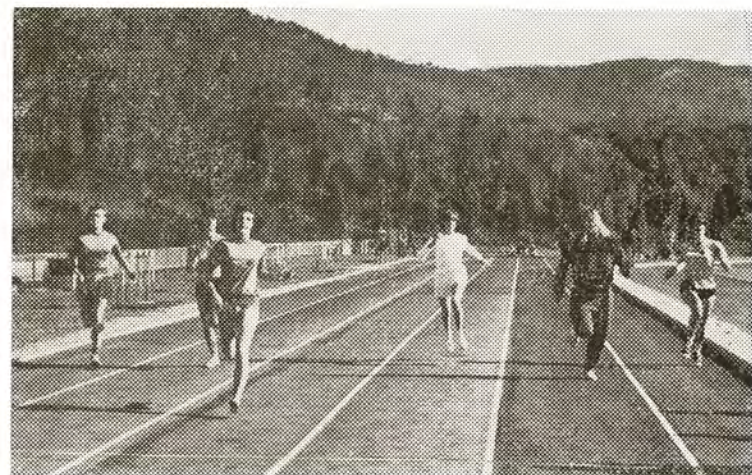

Svečana otvoritev SST

Slovenije pa se vsako leto enkrat pomerijo med seboj na posebni športni prireditvi, ki ji pravimo »Športni teden«. Prvotno se je ta prireditev imenovala »Športni dan«, v teku let pa se je tako razrasla, da ji je postal tudi naziv »teden« pre-

Čez
drn
in strn

Naše
športnice
pri teku

majhen, saj je letos v celoti trajala ta prireditev cele tri mesece.

Pred osmimi leti, ko je bil prvi skupni nastop slovenskih športnikov v Italiji, se je tekmovalca udeležilo le okrog 170 tekmovalcev. Kako močna in pomembna so bila letošnja športna tekmovanja slovenske zamejske mladine, povedo naslednje številke. Letos je tekmovalo okrog 950 mladih športnikov. Tekmovali so za barve 20-društev. Vseh športnih panog je bilo na sporedu 13. Ker pa imajo mnoge športne panoge po več disciplin, so prireditelji razdelili med tekmovalce nič manj kot 49 naslovov zmagovalcev, kar pomeni, da so tekmovalci nastopali v 49-kategorijah.

Kolikšno zanimanje je vladalo za to prireditev povedo še naslednji podatki: samo s področja Brega se je prijavilo 176 tekmovalcev, Svetovčanji so poslali 160 tekmovalcev, Šentjakobčani 135, Openci 90, Nabrežinci 71, Barkovljani 60, Zgoničani 56, Bazovci 30 itd.

Če k vsemu temu povemo še to, da si je mnogo tekmovalcev ogledalo po 400, 500 ali celo več gledalcev, potem lahko trdimo, da je letošnji športni teden v Trstu popolnoma uspel in je bila to športna prireditev, na katero so slovenski zamejski športniki lahko ponosni.

Bojan Pavletič

Najmlajši športniki

MORDA ŠE NE VESTE...

...da se teža predmetov spreminja

Neverjetno — in vendar je res, da kilogram ni vselej tisoč gramov. Če bi na primer kilogramsko utež dvignili 22 kilometrov nad Zemljo, bi utež tehtala le še 993 gramov. To se nam mogoče zdi zelo skrivnostno. Skrivnost pa je v tem, da je teža nekega predmeta le posledica privlačne sile naše Zemlje. Slavni angleški učenjak Newton (izg. Njutn) je ugotovil, da privlačna sila Zemlje — in z njo teža — pojema z oddaljenostjo od Zemljinega središča.

Se eno zanimivo vprašanje: Kdaj bo 45.000-tonska ladja lažja — podnevi ali ponoči v mesečini? Znano je, da Luna privlači našo Zemljo. Z njo hkrati pa privlači tudi ladjo. Zato sta Zemlja in ladja ponoči lažji kot podnevi. 45.000-tonska ladja bi bila v mesečni noči deset kilogramov lažja kot podnevi.

...katera dežela na svetu pridelava največ kakaov in ima največ urana

Kakao, iz katerega izdelujejo čokolado, uspeva samo v toplih in vlažnih krajih Afrike in Amerike. Kakaovo drevo zraste do 13 m visoko. Njegovi plodovi so rdečkastorjavi in imajo obliko kumare. Drevo rodi vsakih pet let in takrat dozori na njem 40 do 50 sadežev. Zivljenska doba drevesa je 30, največ 50 let. Največ kakaov pridelajo v afriški državi Gani. Na drugem mestu je Nigerija, torej tudi v Afriki, na tretjem mestu pa je južnoameriška država Brazilija.

Uran je danes najbolj iskana in najdražja rudnina na svetu. Največ uranovih rudnikov leži v Katangi, deželi, ki ni bogata le z uranom, temveč tudi z zlatom in bakrom. Na drugem mestu po proizvodnji urana je Kanada v Severni Ameriki, na tretjem pa Južna Afrika.

...od kdaj uporabljajo ljudje premog za kurjavo

Ko se je pred šest in pol stoletji vrnil iz daljne Kitajske v Evropo svetovni potnik Marko Polo, je pripovedoval, da Kitajci kopljejo iz zemlje črno kamenje in kurijo z njim ogenj. V Evropi tedaj premoga še niso poznali in ljudje niso hoteli verjeti, da bi kamen gorel.

Stara poročila pa nam povedo, da so Kitajci tudi na področju rudarstva kot tudi pri drugih odkritjih (porcelan, steklo, papir, smodnik itd.) bili daleč pred Evropejci. Zgodovina nam pripoveduje o prvih rudnikih premoga v Evropi šele v 13. stoletju. Prvi premogovniki so nastali v bližini belgijskega mesta Liege in nemškega mesta Aachna. Ker pa je bilo v tistih časih v širnih gozdovih še toliko lesa, se uporaba premoga, ki so ga kopali na zelo preprost način in ga spravljali izpod zemlje, ni močnejše razširila. Šele kasneje, ko so bili gozdovi izsekani in je les postajal vedno dražji, je nastajalo vedno več premogovnikov. Velikega pomena pa je postal premog šele po izumu parnega stroja l. 1768. Kmalu so tedaj začeli graditi železnice in parnike, ki so porabili velike količine premoga. Do pred kratkim je bil premog najvažnejši vir pogonske sile, v novejšem času pa je človek v ta namen začel izkoriščati nafto, za pridobivanje elektrike pa vodno silo. Ze danes, še bolj pa v bližnji bodočnosti bo človek izrabljaj atomsko energijo.

...kdaj je nastala prva elektrarna na svetu in kje

Prvo elektrarno na svetu je projektiral in gradil Amerikanec Thomas Edison leta 1882 v New Yorku. Elektrarna pa je proizvajala električni tok le za razsvetljavo nekaj poslopij. V razvoju elektrotehnike in elektrogospodarstva pa ima ogromne zasluge jugoslovanski znanstvenik Nikola Tesla, ki je večidel svojega življenja prebil v Ameriki. Nikola Tesla je izumitelj trofaznega motorja.

Prvo elektrarno na Slovenskem so zgradili v Skofji Loki leta 1894, prvo kalorično ali termoelektrarno pa v Ljubljani leta 1898.

P. V.

Polžek, polžek — modrijan
ves svečan čez trate.
Bratec si je zbral ženó,
k njima leze v svate.

Misli polž: Saj pridem v čas,
voda ne gorí še,
butec, kdor jo križemsvet
kakor burja briše!

Da prileze v svate polž,
dobro leto mine.
Ko prispe, ni svatbe čas,
je že čas — sedmine...

Polžek, polžek — modrijan
glave ne razbija:
bodi zdaj kar koli že,
da je le — gostija!

Ilustr.: KSENIJA PRUNK

Polžek leze v svate

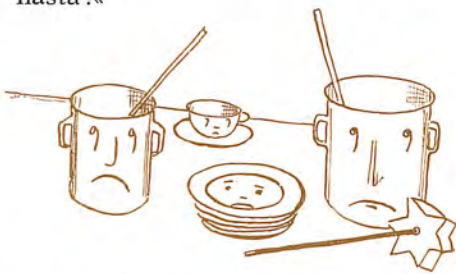
LENKA

Bila je punčka — pa pravzaprav ni bila več punčka, bila je že dekle. Saj bi pravzaprav morala hoditi že v drugi razred, je pa tičala že drugo leto v prvem. Klicali pa so jo za Lenko, čeprav ji je bilo pravzaprav ime — Alenka. Za Lenko pa so jo klicali zato, ker je bila precejšnja lenka — ta Alenka. Pravzaprav ni bila niti lena, le delo se ji je upiralo. To pa je kajpada že čisto druga pesmica! Zakaj pa bi se tudi ubadala z delom, saj je zanjo galala mati: od zore do mraka doma, potem po še vso ljubo noč v tovarni... I, zakaj bi morala potlej še Lenka delati, kajne? In kako bi to tudi mogla: zjutraj mora v šolo, včasih pa tudi — na potep. Opoldne je tako lačna, da bi snedla vola, pa se potem najé za sedem koscev. Ko se nabaše, je potem spet tako sita, da še s prstom ne more migniti, kaj šele, da bi kaj postorila pri hiši. Ko si opomore od kosila, se gre loviti na dvorišče in metati žogo. Seveda je potem zvečer tako utrujena, da po večerji zaspri pri priči in kakor polh. Še toliko ne utegne več pobediti, da bi pomila posodo, kakor ji je naročila mati, preden je šla delat v tovarno.

Tako je bilo tudi tisto noč: mati se je mučila v tovarni, Lenka je spala, na štedilniku v kuhinji pa je čakala nepomita posoda. Pločevinasti krožnik je robantil: »Da bi jo šment, to leno Lenko! Kaj ji je mar, da sem ves poln postanega kisa, ki me draži v nos! Joj, me že prijema,

da bi kihal. Ha-a-a-či!« Lesena žvrklja je tarnala: »Vsa sem mokra, pa me nihče ne pobriše. Že tako sem vsa suha, da se bom kar prelomila, zdaj pa naj iztaknem še revmatizem! Nemarnost nemarna — tale Lenka!« Ob krožniku in žvrklji pa je stal zajeten lonec. Debeluh je bil do vrha napolnjen s pomijami in je javkal: »Da bi me kdo vsaj izpraznil! Saj se bom še razpočil, tako me tišči v želodcu. O ti Lenka lenuhasta!«

Lenka lenuhasta pa ni slišala vsega tega negodovanja, saj je spala kot ubita. Tedaj pa je rekla žvrklja sosedoma: »Vesta kaj — pojdimos vsi trije k Lenki, napodimo jo iz postelje, pa naj nas spravi v red!«

Rečeno — storjeno. Skobacali so se s štedilnika krožnik, žvrklja in debeli lonec, za njimi pa jo je mah-

nila vsa posoda, kar je je bilo pri hiši.

Zdaj pa gorje lenuški Lenki — pošteno jo je skupila: lonec se ji je poveznil čez glavo, da je bila pri priči ob sapo. Krožniki in pokrovke

so jo tolkle po životu, žvrklja in kuhalnica pa so jo jele ščipati v noge. Lenka je na smrt prestrašena planila pokonci in še vsa dremotna buljila v temno noč pred seboj. Ničesar ni videla. Nato je skočila iz postelje in vžgala luč. Vsa trda od strahu se je ozirala okoli sebe — nič! Nikjer ni bilo nikogar in ničesar: ne loncev ne krožnikov ne kuhalic in ne žvrklje... Vse to se ji je bilo samo sanjalo. Lenka se je oddahnila. Potem pa je šla v kuhinjo in brž pomila posodo in jo spravila v red...

Od takrat Lenka vsak večer pomiva posodo, preden leže spat. In nič ne čaka, da bi ji to mati šele naročila. Noče, da bi jo posoda ponoči hodila strašiti. Pa tudi tega noče več, da bi jo klicali za Lenko. Zakaj neki bi bila Lenka, če pa ni več lena! Sploh pa ji je ime — Alenka...!

Na izlet

Na izlet se bom peljala
s svojim avtom, tralala!
Kaj zato, če mama pravi:
»To košara je brez dna.«

Moje noge so kolesa,
a ročaj je za volan;
pa izginem za ovinkom,
preden rečeš: »Dober dan!«

Gre kdo z mano? Naj pove mi —
in košaro si dobi.
Za bencin, okvare, gume
naj ne dela si skrbi.

MLAKA

SREDI POTA MLAKA
 NA FANTIČKA ČAKA.
 DOLGO GA NE ČAKA,
 FANTEK PRIKORAKA,
 BARČICA RDEČA
 MU VISI ČEZ PLEČA.
 V MLAKO JO NAMOČI
 IN VESEL POSKOČI.
 BARČICA ZAPLAVA,
 KAKOR DA JE PRAVA.
 FANTEK JO ZA NITKO
 VLEČE BOLJ NA PLITKO,
 POTLEJ PA JO Z ROKO
 SUNE V BOLJ GLOBOKO.
 TUDI PRISTANIŠČE
 Z BARČICO OBIŠČE.

SONČEK GLEDA ŽEJNO
 »MORJE, TO BREZMEJNO,
 ZDAJCI GA POPIJE,
 ZA OBLAK SE SKRIJE.

MLAKA POSUŠENA —
 IGRA IZGUBLJENA.

Ilustr.: KLAVDIJ PALČIČ

SLOVENSKA NARODNA

Bila je jesenska noč. V temnem gozdu si je mož naložil polhov. Ker je bil lačen, je zanetil ogenj, da bi si enega spekel. Ko ga je obračal na ražnju nad žerjavico, se mu je približal hudobec, ki je iskal po gozdu krastač.

»Kako ti je ime?« nagovori polharja.

»Sam mi pravijo,« odvrne mož.

»Dovoli mi, Sam, da spečem nekaj krastač pri tvojem ognju. Zelo sem lačen.«

»Tega ti ne dovolim,« se odreže polhar. »Zakuri si, če hočeš večerjati!«

»Ako mi ne dovoliš zlepa, mi boš dovolil shuda,« zarenči hudobec.

»Pa se spoprimuma,« odgovori polhar, zgrabi, kot bi pihnil, goreče poleno ter neusmiljeno udriha hudobca po glavi in kosmatem licu. Ves osmojen in opečen se spusti hudobec v temni gozdu ter kliče rjoveč in tuleč tovariše na pomoč.

Kmalu se zbere okoli njega tolpa hudobcev.

»Kdo te pa je tako osmodil?« ga vprašajo prijatelji.

»Sam, Sam!« tuli opečeni hudobec.

»Če si se sam, pa sam trpi! Čemu rjoveš in nas kličeš na pomoč!« odgovore hudobci in se razidejo po temnem gozdu vsak na svojo stran.

Ilustr.: ROBERT HLA VATY

Dober računar

»Mihec, dobro poslušaj! Tvoj stric pride na obisk in ti prinese lepega zajčka; drugi dan pride teta in ti prinese tri zajčke. Koliko zajčkov imaš naposled?«

Mihec veselo zakliče: »Imel bom pet zajčkov!«

»Mihec, nisi pazil. Še enkrat poslušaj: stric ti da enega zajčka, teta pa tri. Koliko zajčkov imaš skupaj?«

»Pet,« trdi Mihec.

»Ne bo držalo,« se jezi učiteljica. »Ali je ena in tri pet?«

»O ne,« odvrne Mihec, »ampak jaz imam doma že enega zajčka in če mi stric in teta prineseta še štiri, jih bom imel pet.«

NAŠI MLADI DOPISNIKI

MOJE POČITNICE

Ze pred zaključkom šolskega leta me je mama vpisala v počitniško kolonijo v Zirovnico na Gorenjskem.

Dne 13. junija smo se z avtobusom odpeljali iz Trsta do Sežane, od tu dalje smo pa potovali z vlakom, ki je drvel preko Krasa in Vipavske doline do Nove Gorice. Tu so se nam pridružili še Goričani. Iz Nove Gorice smo nadaljevali pot po prekrasni Soški dolini. Kmalu smo za seboj zapustili Tolminsko, vlak je smuknil skozi bohinjski predor in tedaj smo se znašli v prelepi Gorenjski. Na Jesenicah smo stopili na drug vlak, ki nas je odpeljal do Zirovnice.

V Zirovnici so nas lepo sprejeli. Zvedeli smo, da bodo naslednjega dne prispeli v našo kolonijo tudi otroci iz ljubljanske občine. In res, že drugi dan navsezgodaj so bili med nami Ljubljanci. Razdelili so nas v skupine in vsaki skupini dali ime. Skupina, v kateri sem bil jaz, se je imenovala »Gamsic«.

Ze čez nekaj dni smo obiskali Vrbo, rojstni kraj pesnika Franceta Prešerna. Istega dne smo si ogledali tudi rojstno hišo pisatelja Fr. Ks. Finžgarja.

Vsak dan smo dopoldne in popoldne hodili na krajše ali pa tudi daljše sprehode po bližnjih hribih. Ker ljubim naravo, so mi bili ti sprehodi pravi užitek.

Nekega jutra smo se z avtobusom odpeljali v Begunje. Tu smo si ogledali zapore, v katerih je nemški okupator v času vojne mučil in ubijal na tisoče naših nedolžnih ljudi.

Lep in zanimiv je bil izlet v Vintgar. Oprtani s torbami, napolnjenimi s hrano, smo se odpravili peš v sotesko Vintgar, po kateri teče reka Radovna, ki se izliva v Savo Dolinko. Ob koncu soteske smo pokosili, se igrali in se peš vrnili v Zirovnico.

Tretji, daljši izlet je bil namenjen Bledu. Na blejskem gradu smo si ogledali

muzej. Z gradu je prekrasen razgled na jezero in na velik del Gorenjske. Nekateri, ki so imeli s seboj kopalke, so se v jezeru kopali, ostali pa so napravili sprehod okrog jezera.

Napočil je dan, ko smo morali odpotovati iz Zirovnice. Čeprav smo se pripravljali na povratek na svoje domove, nam je bilo pri srcu nekoliko hudo, ko smo zapuščali kolonijo, v kateri smo preživeli mnogo lepih ur. Zadnji večer je bil poslovilni večer. Zahvalili smo se gospe upravnici, rediteljem, posebno pa kuharicam, ki so skrbele za dobro in obilno hrano. Tudi tovarišem iz Ljubljane smo se lepo zahvalili za prijetno družbo.

Iz Zirovnice smo odpotovali ob 10. uri dopoldne in prispeli v Sežano ob 17. uri. V Sežani so me čakali starši, ki sem jim takoj stekel naproti. Poslovil sem se še od učiteljic in prijateljev, s katerimi sem se prav dobro razumel.

Za letovanje v Sloveniji se lepo zahvaljujem S.K.G.Z. in vsem vzgojiteljem, ki so z nami imeli polno skrbi in se trudili, da je vse potekalo v najlepšem redu.

Komaj sem se vrnil domov, že je mama imela zopet polne roke dela, kajti kmalu je napočil čas, ko sem moral iti v kolonijo v Devin. To kolonijo je organiziralo za otroke slovenskih šol na Tržaškem S.P.D. V koloniji v Devinu sem bil mesec dni. Znašel sem se zopet v družbi starih prijateljev. Kadar je vreme dopuščalo, smo hodili k morju v Sesljan, popoldne pa navadno v devinski gozdiček. Večkrat smo šli tudi na sprehod v bližnjo okolico. Žal pa vreme ni bilo preveč lepo.

Lepo se zahvaljujem gospe ravnateljici, učiteljicam in kuharicam, ki so skrbele, da smo se tudi v tej koloniji počutili dobro.

Peter Rögelja
dijak I. razr. Enotne sred. š. v Rojanu

V MUZEJU

27. oktobra smo šli z našo učiteljico v muzej. Veseli smo se odpravili na pot. V muzeju smo videli razne živali, mumije in izkopenine iz kamene dobe. Izmed živali nam je najbolj ugajal lev. Videli smo tudi kače, strupene in nestrupene. Občudovali smo krasne metulje. Opazili smo metulja, ki je imel na glavi podobo mrtvaške glave. Med ptiči smo videli kosa, slavca, kukavico, lastovko, štokljo in še mnogo drugih. V neki dvorani so bile gobe, užitne in strupene. Tudi rib ni manjkalo. Zelo smo se pa ustrašili morskega psa in kita. V steklenih omarah so bile razstavljene najrazličnejše školjke. Vse smo opazovali z zanimanjem in veseljem. Zelo so nas zanimale mumije in izkopenine iz kamene dobe.

Černivec Tatjana, Furlan Licia,
Scheimer Erika, Pertot Sandro,
Cijan Damijan

učenci in učenke III. r. osn. š., Barkovljah

ODHOD LADJE

V sredo 27. oktobra smo bili v mestu z našo učiteljico. Približno ob 10. uri smo dospeli do pristanišča. Zagledali smo ladjo »ASIA«, ki se je odpravljala na odhod v Ameriko. Ladja je bila zelo velika, poobarvana z belo in črno barvo. Točno ob deseti uri se je začela odmikati od obale. Takrat je tako močno zatulilo, da smo si zamašili ušesa. Godba je zaigrala v pozdrav odhajajočim potnikom veselo koraknico. Potniki pa so nam metali svitke v pozdrav. Kaj takega še nisem doživela.

Licia Furlan

III. razr. osnov. šole v Barkovljah

DEKLICA IN MUCA

Nekega dne je Darija navijala na vrtu klobčič volne. K njej je prišla njena sošolka Majda. Takrat se je vrnil z dela tudi očka z lepo mucko v naročju. Darija je mucko takoj pokazala Majdi. »Kako je lepa!« sta obe zavpili.

Mama je deklici poklicala k malici. Pustili sta klobčič na vrtu. Ko sta se vrnili, sta videli, da se je muca zamotala v klobčič. Deklici sta jo dražili. Takrat je muca zbežala pod posteljo v sobo. Ko je sonce zašlo, se je muca vrnila k Darji.

Erika Scheimer

III. razr. osnov. šole v Barkovljah

VRTILJAK

NA PROSEKU BIL JE VRTILJAK,
RAD OBISKAL GA JE VSAK.
TUDI JAZ SEM GA OBISKALA
IN SE VEČKRAT Z NJIM PELJALA.

NA VRTILJAKU SEM SEDELA,
HITRO, HITRO SE OKROG VRTELA.
SEDEŽ MOJ JE BIL RUMEN,
LIVIJEV PA LEPO ZELEN.

Lavra Pertot

uč. III. razr. osnov. šole v Barkovljah

OBISKALI SMO TOVARNO COCA-COLE

Vsi učenci in učenke petega razreda prošeške osnovne šole smo bili zelo veseli, ko smo zvedeli, da smo povabljeni na ogled tovarne Coca-Cole, ki so jo pred nedavnim zgradili na Krasu. Ogled tovarne nam je pripravil gospod učitelj iz Saleža.

Bil je lep sončen dan. Ze pred deveto uro smo se napotili proti tovarni. Ko smo šli skozi vas, so nas ljudje radovedno spraševali, kam smo namenjeni. Pred tovarno so nas že čakali učenci ter učenke iz Saleža in Zgonika, ki so se do tovarne pripeljali z avtobusom. Skupaj z njimi smo se napotili v tovarno.

V tovarni so nas prijazno sprejeli. Ob vходу je vsakdo dobil v dar zvezek in svinčnik. Najprej smo gledali film, ki je prikazoval nastanek brezalkoholnih pijač, kot je n. pr. Coca-Cola. Nato je ravnatelj tovarne govoril o Coca-Coli in o novi brezalkoholni pijači Cappy, ki je narejena iz pomarančnega soka. Da bi nam dokazali, da ni slaba, so nam jo dali pokusiti.

Nato smo nadaljevali z ogledom tovarne. Pokazali so nam, kako perejo, polnijo in mašijo steklenice. Vsa ta dela opravljajo stroji avtomatično, delavci samo pazijo, da stroji pravilno delujejo.

Ko smo si vse ogledali, so nam delavci, ki so z nami govorili po domače, ponudili še prigrizek in Coca-Colo. Pred tovarno so nas fotografirali. Preden smo zapustili tovarno, nas je ravnatelj tovarne povabil, naj napišemo svoje vtise o tem obisku. Obljubil je tri lepe nagrade za najboljše spise.

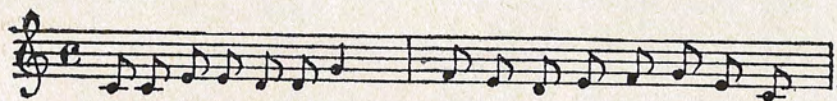
Walter Prašal

uč. V. razr. osnov. šole na Proseku

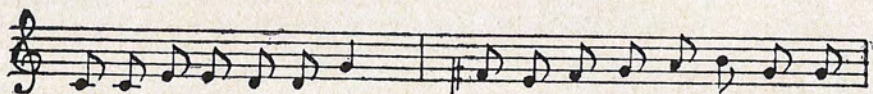
MIŠ IN ŽABA

Hudomušno

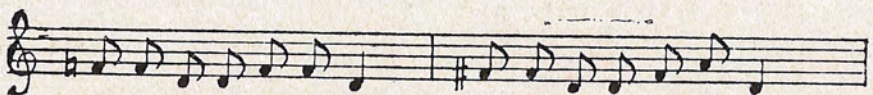
Pavel Šivic

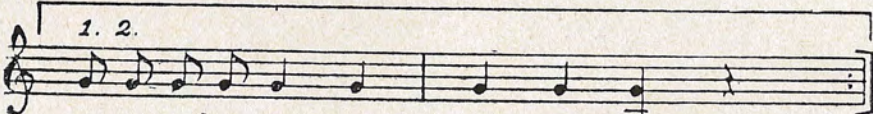
1. Stala je pred luknjo miš, mi mo je sko č i la za ba.
2. A zamanjo miš svari, za ba kva ka: Kar naj č a ka.
3. Jaj narobe njen račun je v pogu ba mladi za bi.

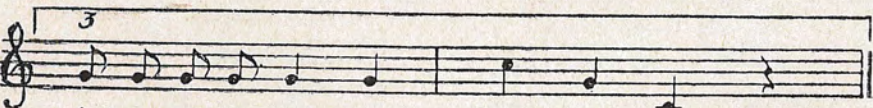
2. Miš zakliče: „kam be ž is?“ Slu šaj, tam ti ka že sla ba!
2. Nič me strah pred štor k ljo ni, jaz i mam si ce ju na ka.
3. Sko či štor k lje dolgi kljun, pod vodo za k rak jo zgrabi.

1. Vi diš štor k ljo kraj vode, če te spazi, te po je!
2. V bajer sko čim prav pred njo, pa bom varna pod vodo,
3. Pamet rabi vsak junak, a tja v dan drvi be dak,

1. 2.
1. Če te spazi te po je, po je!
2. pa bom varna pod vo do, vo do,
3. a tja v dan drvi be dak, be dak,

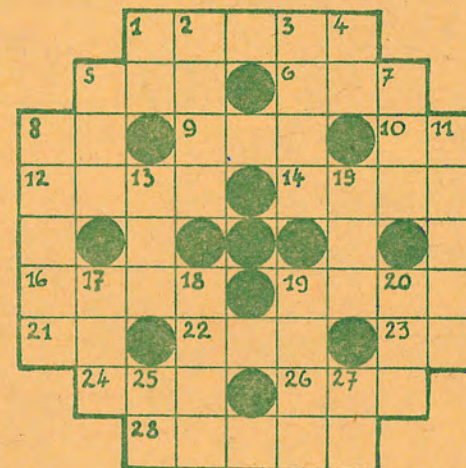

3
1. Če te spa zi te po je, po je!
2. pa bom varna pod vo do, vo do.
3. a tja v dan drvi be dak, be dak!

KRIZANKA

Vodoravno: 1. pameten, razumen, 5. jesih, 6. vrsta barvila, 8. zaimek, 9. pod, 10. reka v Sibiriji, 12. tovrne živali. 14. znak za glas, 16. žensko ime, 19. nasprotno od dosti, 21. prislov, 22. žensko ime, 23. veznik, 24. brez družbe, 26. riba, 28. jih rabijo kvartopirci.

Navpično: 1. osebni zaimek, 2. konic, 3. zanos, polet, 4. egiptovsko božanstvo, 5. kesanje, 7. del sobe, 8. visoko drevo, 11. plemiški naslov, 13. gozd, 15. žuželka, 17. snov, 18. žensko ime, 19. vrsta zabele, 20. lepilo, veznik »ako« z opuščanjem, 27. OE.

UGANKE (ČRTOMIR ŠINKOVEC)

Nese, nese,
ni nosač,
bele sodčke
za kolač.

Zob pri zobu,
polna usta —
dva možaka —
les prehrusta.

Štirje stebri,
debel sod,
štirje mlečni
velci spod.

PREMENE ČRK

M A Č K A
S L A N A
K A Z E N
V R E Č A
M I L K A
R O B A T
M O Ž J E

V R O Č A
L O P A R
T R A P A
T O Ž B A
P E V K A
P R E Č A
K O L A R

Navedenim besedam spremeni samo srednjo črko, da dobiš besede drugega pomena. Spremenjene črke, brane navpično, dajo ime in priimek zelo znanega slovenskega pesnika.

POSETNICI

KAREL RAN

ZDRAVKO ZIBON

Kaj sta navedena možakarja po poklicu?

Rešitve ugank pošljite uredništvu Galeba, Opčine pri Trstu, Opicina, Trieste najkasneje do 12. decembra t. l. Trije izžrebani reševalci bodo nagrajeni

REŠITVE UGANK IZ 1. STEVILKE

- ZLOGOVNA KRIŽANKA:** Vodoravno: 1. Gorica, 3. Milena, 5. paraliza, 8. doba, 10. capa, 11. nada, 12. napa, 13. para, 14. rana, 15. sipa, 16. vaza, 19. šotoriti, 21. tabela, 22. nebesa.
Navpično: 1. govedo, 2. capa, 3. mi za, 4. navada, 6. raca, 7. lipa, 9. banana, 11. narava, 14. raketa, 15. sito, 16. pari, 18. zavesa, 19. šola, 20. Tine.
- DOPOLNJEVALKA:** DOMINO, ČUTARA, ZAMERA, TUJEC, ZNANJE, PREVRAT, ZNESEK, LENOBA, DENAR. Pregovor: Minuta zamujena ne vrne se nobena.
- IZPOLNJEVALKA:** 1. breza, 2. denar, 3. kolač, 4. nikdo, 5. perje, 6. plača. V poljih s krogci beremo: Brez dela ni jela.
- POSETNICI:** Metka Volak je kmetovalka, Niko Gradvin pa je vinogradnik.

REŠITVE UGANK SO POSLALI: Suzana Grgič iz BAZOVICE; Laura Pertot iz BAR-KOVELJ; Magda Kuret iz BOLJUNCA; Ervin Gombač s KATINARE; Sonja Leghissa, Nadja Pernari, Franko Krmec, Aurora Gabrovec, Alfonz Okretič, Vilma Sirca, Lidija Pernari, Ana Terčon in Vanda Petelin iz MAVHINJ; Valter Pertot, Marina Škerk, Jožko Sirca in Marina Zollia iz NABREŽINE; Nadja Petaros, Rosana Hervatič in Adrijan Obersnel iz RICMANJ; Pavlina Lonja, Marjetica Škrk, Neva Bizjak, Miranda Doljak, Milan Gruden, Zarko Budin in Bojana Furlan iz SALEŽA; Arjela Vertovec iz ROJANA; Vesna Jurman, Nataša Rauber, Tatjana Sancin, Luciana Sosič, Lorena Skrdla, Stojan Kuret in Pavel Čeh z osnov. šole pri SV. JAKOBU; dijaki in dijakinje: Ivanka Mozetič in Nadja Leghissa iz Nabrežine, Pjerina Furlan s PROSEKA in Ingrid Kalan od SV. JAKOBA.

IZŽREBANI SO BILI: Marjetica Škrk, uč. IV. razr. osnov. šole v Saležu, Franko Krmec, uč. IV. razr. osnov. šole v Mavhinjah in Vertovec Arjela, uč. II. razr. v Rojanu. Vsa! dobi za nagrado mladinsko knjigo!

CENA 100.- LIR